
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

דילמות של מחנכים - התנסות מעשית וסדנה - 34350

תאריך עדכון אחרון 01-08-2023

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 4

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: לימודי הוראה - תעודת הוראה

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): בועז צבר

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: Boazrush@gmail.com

שעות קבלה של רכז הקורס: ראשון 10:00-11:00

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

מטרת הקורס היא לשלב באופן דיאלקטי את העיון התיאורטי והניסיון המעשי כדי לסייע בכינונה של תודעת מורה-מחנך ביקורתית, רפלקטיבית ומעמיקה. הקורס יעסוק בדילמות, מקצועיות ואישיות, המאפיינות את עולמם של מורים ומחנכים בשדה החינוך הישראלי. מטרת הקורס הנה לחשוב במשותף את מורכבותו של מעשה החינוך ולהאיר בו, באופן ביקורתי ורפלקטיבי, סוגיות ורעיונות מכוננים. דגש מרכזי יושם במהלך הקורס על המשגתן התיאורטית המעמיקה של הדילמות ועל הבהרת ההקשרים המעמיקים (החברתיים, הכלכליים והתרבותיים) שבתחומם הן מתהוות. במהלך הקורס נשתדל לשזור את ניסיונם המעשי של הלומדים בהגיונות העולים מן המחקר התיאורטי כבסיס לדיאלוג פדגוגי עשיר ורלוונטי.

מטרות הקורס:

1. להכיר את עבודת המחנך בבתי ספר שונים בירושלים.
2. לחשוב במשותף על סוגיות פדגוגיות.
3. להיחשף לתיאוריה בתחום הכשרת המחנכים.
4. להתנסות בבנייה ובהעברה של מערכי שיעורי חינוך.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

1. בניית אני מאמין למחנך.
2. התנסות בבניית מערכי שיעורי חינוך.

דרישות נוכחות (%):

80%

שיטת ההוראה בקורס: פרונטלית, סיורים, פרזנטציות של הסטודנטים

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

תאריכי המפגשים ומקומם יתעדכנו לקראת פתיחת הסמסטר.

חומר חובה לקריאה:

צדקיהו, ש. מקומם של מחנכי הכיתות על פי תפיסת משרד החינוך. בתוך: חינוך כיתה, הוצאת מכון מופ"ת, תל אביב (2008).

פרום, א', אמנות האהבה, מחברות לספרות, תל אביב (2001). עמ' 1-30.

צבר, ב', "עמל של אהבה – על הגיונה של השנייה השש-עשרה במלאכת חינוך הכיתה". בתוך: גילוי

דעת - כתב עת רב-תחומי לחינוך, חברה ותרבות: נובמבר 2013.

בק שלמה, המתדלק, המיילדת, הבמאי החוקר ומדוע לא שחקן. נייר עמדה עבור משרד החינוך. צ'אפק, ק. האיש שידע לעופף - סיפורים והומרוסקות, הוצאת דביר, תל אביב (1977). עמ' 135-141.

א.פ. קליינברגר - "הזכות לחנך לערכים מחייבים" / מתוך: "מגמות" י"א נובמבר 1961. סמילנסקי יזהר, (1974), על חינוך ועל חינוך לערכים, הוצאת עם-עובד, תל-אביב. לם, צ. (2000). האידיאולוגיות ומחשבת החינוך. בתוך: צ. לם (עורך). לחץ והתנגדות בחינוך. (עמ' 217-255). תל אביב: ספרית פועלים.
בר שלום, י. (2004). אידיאה של תיקון. תל אביב: הקיבוץ המאוחד. עמ' 5-34.
רוזנוב א. (תשנ"ה). המורה: בר סמכא או מורשה - בתוך דוד חן (עורך) החינוך לקראת המאה ה-21, תל אביב: רמות, עמ' 242-409.
תמיר, יעל, "כרוניקה של כישלון צפוי מראש", בתוך: המורה בין שליחות למקצוע. עורכים: א. בן עמוס וי. תמיר. תל אביב: רמות (1995).
עומר, ח. (2008). הסמכות של פעם והסמכות החדשה פרק ראשון מתוך: הסמכות החדשה: במשפחה בבית הספר ובקהילה. הוצאת מודן.
פוסטמן, ניל, אובדן הילדות, תל אביב: ספריית פועלים (1986). (חלק שני).
הירשפלד, אריאל "חוטפי המבטים", <http://www.il.co.haaretz/misc/1.1299851>.

בירנבאום, מ. "הערכה לשם למידה". בתוך: "הד החינוך" כרך פ"א, גיליון מס' 07, אייר תשס"ז, יוני 2007. <http://cms.education.gov.il/NR/rdonlyres/EFAC3C25-5614-48AD-80E2-FC2BC9F08A25/65577/hedhahinuch1.pdf>
לסרי, דני, "ביטול בחינות הבגרות". נובמבר 2003 : <http://org.oootips/html.bagrut-lasry/horut/html.bagrut-lasry/horut/org.oootips/>
גדי אבידן, חן למפרט, הקול השותק, הקו האדום, הוצאת הקיבוץ המאוחד (2005).

סמיט, שהם, אני אחליט. הארץ 17.12.2008.
אלוני, נמרוד, "עלייתו ונפילתו של החינוך ההומניסטי: מהקלאסי לפוסט מודרני, בתוך: אילן גור זאב (עורך), חינוך בעידן השיח הפוסט מודרני, רמות 1996 (בעיקר 15-57).
נמרוד אלוני "דיבורים הומניסטים, שתיקות הומניסטיות - שבע עצות מעשיות למחנך ההומניסט - בתוך אפורמלי - במה לסוגיות בחינוך, חברה ומנהיגות. 10: עמ' 6-27. (2000).
אדר, צ. (תשכ"ז). הערכים החינוכיים של התנ"ך. ירושלים ותל אביב: ניומן בע"מ.
שוחט ניטה, (2013), אילו אדם הייתי - רטוריקה של נקמה ורטוריקה של השלמה בישראל. הקיבוץ המאוחד, תל אביב. פרק 2. עמ' 39-65.

בן יוסף, טימי, "מסלול חדש לטיול השנתי", הד החינוך עמ' 78-82. אוקטובר (2008).
כרמון, מיכל, "מורות דרך", הד החינוך, עמ' 76-78, אוקטובר (2008).
אוריון, ניר, וגרטל גיל, הוראה בסביבת הלימוד החוץ כיתתית, ירושלים משרד החינוך (תש"ס).

אבירם ר', (1996), "מערכת החינוך בחברה הפוסט-מודרנית: ארגון אנומלי בעולם כאוטי", מתוך: גור זאב אילן (עורך), החינוך בעידן השיח הפוסט-מודרני, הוצאת מאגנס, ירושלים.
לביא, צ. (2000). הייתכן חינוך בעידן הפוסטמודרניזם? (עמ' 79-105). תל אביב: ספריית פועלים.
-צבר בועז, "בין פירוש לשינוי" - ביקורת על תפיסת הפרקטיקה החינוכית בגרסאותיה הפוסט מודרניסטיות של הפדגוגיה הביקורתית". בתוך: גילוי דעת - כתב עת רב-תחומי לחינוך, חברה ותרבות: נובמבר 2011.

צבר, בן יהושוע, נעמה. מי אני שאחליט על גורלם? דילמות אתיות של מורים, מאגנס ירושלים (תשס"ז).

דוגמאות לדילמות אתיות בהוראה - נמצא במודל.

חומר לקריאה נוספת:

מרכיבי הציון הסופי:
הגשת עבודה מסכמת / פרויקט גמר / מטלת סיכום / מבחן בית / רפרט 100 %

מידע נוסף / הערות: